

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. E. Badan - Melnic)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malîi, Iu. Cotruță, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

01 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Chirița Cezar
împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și
Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat
prin atragerea ilegală la răspundere penală,

împotriva deciziei din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost
respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea din
06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), prin care acțiunea a fost
admisă parțial,

c o n s t a ț ă :

La 31 mai 2021, Chirița Cezar, reprezentat de avocatul Oprea Adrian s-a
adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției,
intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală, prin care a
solicitat repararea prejudiciului patrimonial în sumă de 10000 de lei, a prejudiciului
moral în mărime de 150000 de lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică
în sumă de 6000 de lei.

Reclamantul în motivarea cererii de chemare în judecată a indicat, că prin
sentința din 05 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) a fost recunoscut
vinovat și condamnat în baza art. 326 alin. (1¹) Cod penal, fiindu-i aplicată o
pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 2000 unități convenționale,
echivalentul a 40000 de lei. A mai relevat în cerere, că prin Decizia Colegiului penal
al Curții de Apel Chișinău nr. 1a-1522/19 din 4 februarie 2020, a fost admis apelul
declarat de către avocatul Frunze Alexei, în interesele lui Chirița Cezar, casată
sentința primei instanțe, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri
potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Chirița Cezar, învinuit de
săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal, a fost achitat din

motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. În același context reclamantul a evidențiat raționamentele instanței de apel, potrivit cărora aceasta din urmă a conchis că prima instanță a analizat unilateral cumulul de probe și eronat a adoptat o sentință de condamnare în privința inculpatului Chirița Cezar în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal. Totodată reclamantul a subliniat concluziile instanței de apel cu referire la faptul, că probele acuzației nu confirmă prezența laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1¹) Cod penal, în acțiunile inculpatului Chirița Cezar, întrucât probele menționate confirmă doar prezența inculpatului la susținerea probelor la examenul pentru obținerea permisului de conducere și nimic altceva ce se referă la învinuirea inculpatului.

Reclamantul a mai notat, că instanța de apel a stabilit în decizie că învinuirea înaintată inculpatului Chirița Cezar se bazează pe presupuneri, iar probele prezentate de partea acuzației nu confirmă vinovăția acestuia în săvârșirea faptelor reținute în rechizitoriu. Prin decizia din 28 octombrie 2020 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție s-a dispus inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Scutelnic Cătălin împotriva deciziei din 04 februarie 2020 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală în privința lui Chirița Cezar, ca fiind vădit neîntemeiat. Reclamantul Chirița Cezar a invocat, că pentru a beneficia de asistență juridică calificată, a încheiat un contract de asistență juridică cu cabinetul avocatului „Alexei Frunze”, negociind și stabilind un onorariu în mărime de 10000 lei. Prin urmare, consideră că este îndreptățit să pretindă încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10000 de lei, pe care le califică drept prejudiciu material prin prisma normelor legale ce se conțin la art. art. 524 și 525 alin. (1) Cod de procedură penală; 3, 6 și 7 lit. e) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Reclamantul a afirmat că suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare justifică necesitatea reparării prejudiciului moral și cuantumul acestuia l-a estimat la 150000 de lei, sumă ce, în opinia sa, ar fi o satisfacție echitabilă.

În motivarea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, reclamantul a menționat că pe parcursul urmăririi penale s-a aflat într-o stare de stres și disconfort, a avut suferințe psihice și emoționale, care au continuat și după judecarea cauzei. Reclamantul a notat, că punerea sub învinuire a afectat, într-un mod fără precedent, reputația, propria imagine și respectul societății și a prietenilor față de el, dar și procesul de studii. În opinia reclamantului Chirița Cezar, prin tragerea ilegală la răspundere penală, i s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar suferințele psihice provocate de o atare măsură pot și trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri, iar suma de 150000 de lei reprezintă o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Suplimentar, reclamantul a menționat că a suportat cheltuieli de judecată în prezenta cauză mărimea cărora este de 6000 de lei și care sunt reale, necesare, rezonabile și a solicitat să fie încasate.

Prin hotărârea din 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), acțiunea a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Chirița Cezar suma de 10000 de lei în contul reparării prejudiciului material (cheltuieli de asistență juridică suportate la examinarea cauzei penale), suma de 20000 de lei în contul reparării prejudiciului

moral și 5000 de lei pentru compensarea cheltuielilor de asistență juridică. În rest acțiunea reclamantului s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de Ministerul Justiției a fost respinsă și a fost menținută hotărârea din 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Pentru a decide astfel, instanțele au menționat că în speță, Chirița Cezar dispune de dreptul subiectiv la repararea prejudiciului moral cauzat prin tragere ilegală la răspundere penală, în condițiile în care în privința acestuia a fost emisă o sentință de achitare, rămasă definitivă și irevocabilă. Cu referire la pretenția reclamantului privind încasarea prejudiciului moral, evaluat de reclamant în cuantum de 150000 de lei instanțele au considerat pretenția întemeiată, însă cuantumul fiind exagerat de mare, stabilind suma de 20000 de lei, ca fiind una echitabilă și rezonabilă în vederea reparării prejudiciului moral suportat. Cu privire la compensarea prejudiciului material în sumă de 10000 lei, instanța a reținut, că reclamantul Chirița Cezar a beneficiat de asistență juridică calificată pe tot parcursul anchetei penale și derulării procesului penal, acordată de avocatul Frunze Alexei și a achitat suma de 10000 de lei, astfel cerința este întemeiată și urmează a fi admisă. Cu privire la pretenția privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6000 de lei, suportate în legătură cu examinarea prezentei cauze civile, instanțele au considerat necesar de a încasa suma de 5000 de lei, care este una rezonabilă.

La 02 decembrie 2022, Ministerul Justiției a contestat cu recurs decizia din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că instanța de apel a analizat arbitrar poziția participanților la proces și a evitat aprecierea argumentului Ministerului Justiției privitor la faptul că art.6 și art.3 din Legea nr.1545, sânt insolubile și nu pot fi aplicate separat.

Referitor la încasarea prejudiciului moral, consideră că Chirița Cezar nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate, or, toate argumentele invocate întru motivarea pretenției de încasare a prejudiciului moral, au purtat doar un caracter declarativ, formal fără a dispune de careva suport probatoriu și legal. Consideră că suma acordată cu titlu de prejudiciu moral este destul de exagerată, neechitabilă suferințelor invocate că ar fi fost suportate și nerezonabilă cuantumului sumelor acordate în cauze similare de către Curtea Europeană și instanța judecătorească națională.

Referitor la prejudiciu material, consideră că la aprecierea costurilor urmează să se conformeze celor două principii de bază, și anume: costurile și cheltuielile urmează a fi în modul corespunzător probate, de obicei prin documente de plată sau prin prezentarea descifrării pe ore a lucrului avocatului și tarife aplicabile: și cheltuielile trebuie să fie rezonabile ca cuantum (în special în materia de tarife percepute pentru onorariile avocaților) și necesare pentru proceduri în speță (nu se compensează sub nici o formă lucrul avocatului care nu are tangență directă la proces). Mai mult decât atât consideră că din moment ce a fost emisă o sentință de achitare a intimatului în comiterea infracțiunii, această acțiune prin sine reprezintă

o satisfacție echitabilă pentru prejudiciu moral pretins că ar fi fost suportat. Astfel, consideră că instanța de apel a acordat o apreciere greșită dovezilor administrate, și a aplicat eronat normele de drept material.

La 13 ianuarie 2023, Procuratura Republicii Moldova a depus referință la cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției, prin care a solicitat admiterea acestuia.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 30 iunie 2022, expediată în adresa părților, prin intermediul poștei electronice la 26 octombrie 2022 (f.d.143, verso). Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, referință, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Ministerul Justiției, inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă. În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului. Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de către Ministerul Justiției, nu pot duce la admisibilitatea recursului, or acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere

faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează. Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Ministerul Justiției.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas